

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Кильницька Є.В.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури,
м. Харків*

У зв'язку з кризовими явищами, що відбуваються в Україні на цей час, першорядного значення для вітчизняних підприємств набувають питання ефективного управління дебіторською заборгованістю. Більшість підприємств практично не мають можливості нормально функціонувати у зв'язку з наявністю дебіторської заборгованості, адже це відволікає кошти з обороту.

У ході дослідження наукових джерел було виявлено, що в економічній літературі представлена значна кількість методів та інструментів щодо управління дебіторською заборгованістю, але відсутня їх класифікація, яка, на думку автора, є важливим аспектом при побудові механізму управління дебіторською заборгованістю. Заповнюючи цей недолік, пропонуємо своє бачення класифікації методів та інструментів управління дебіторською заборгованістю. Згідно з ієрархічною системою класифікації можна виділити два способи стягнення дебіторської заборгованості: досудове стягнення дебіторської заборгованості та її стягнення у судовому порядку.

Пропонуємо розробити класифікацію досудових методів та інструментів стягнення дебіторської заборгованості, яка передбачає виділення двох груп, а саме: інкасаційні методи (психологічні, економічні, юридичні) та інструменти стягнення дебіторської заборгованості й інструменти рефінансування дебіторської заборгованості (факторинг, форфейтинг, облік векселів).

Інкасаційні методи та інструменти стягнення дебіторської заборгованості, застосування яких забезпечує своєчасність виконання дебіторами зобов'язань по наданому комерційному кредиту. Також додатково виділяємо альтернативні інструменти стягнення дебіторської заборгованості: взаємозалік, реструктуризацію, погашення дебіторської заборгованості шляхом врахування платежів до бюджету.

Подання позову в суд є завершальним етапом управління простроченою заборгованістю, який засвідчує що всі заходи досудового врегулювання не мали позитивних результатів. Виходячи з вищезазначеного, пропонуємо визначити інструменти (особливості) стягнення дебіторської заборгованості у судовому порядку (стягнення дебіторської заборгованості за рішенням суду, стягнення дебіторської заборгованості у процес виконавчого провадження, стягнення дебіторської заборгованості в процедурі банкрутства підприємства – боржника).

Викладену класифікацію методів та інструментів управління дебіторською заборгованістю буде покладено в основу ефективного управління дебіторською заборгованістю, що знайде своє відображення в подальших дослідженнях.